

Capitolul I

CONSIDERAȚII TEORETICE PRIVIND APARIȚIA ȘI EVOLUȚIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Secțiunea I

Contextul apariției Comunităților Europene

„Multă vreme, ideea de uniune a Europei s-a confundat cu cea de organizare a lumii”². În acest sens, la 1 mai 1930, apare „necesitatea unui pact de ordin general, oricât de elementar ar fi acesta, pentru a afirma principiile uniunii morale europene și pentru a consacra solemn evidența solidarității instituite între statele europene”, după cum face vorbire *Memorandumul lui Alexis Leger privind organizarea unui regim de Uniune Federală Europeană*³.

Analizată din perspectiva apariției, în timp, a ideii de unitate în spațiul european, este imposibil să nu observăm faptul că aceasta este plasată în mod diferit de către juriști, economiști, filosofi, sociologi, politologi și, nu în ultimul rând, de către istorici, istorici care nici ei nu sunt unanimi cu privire la originile unei astfel de idei, respectiv a unui astfel de demers. Fiind vorba despre dimensiunea istorică a Uniunii Europene, nu-i putem ignora chiar pe istoricii care vorbesc despre ideea de unitate la nivel european încă din Antichitate, ori identifică unele evenimente care au avut loc în acest spațiu cu începuturile unei astfel de integrări sau o deplasează către prima jumătate a secolului al XX-lea⁴.

---

² **Charles Zorgbibe**, *Construcția Europeană. Trecut, prezent, viitor*, Editura Trei, București, 1998, pag. 5.

³ *Ibidem*, pag. 11.

⁴ În acest sens, **Stelian Scăunaș**, *Aspecte istorice ale civilizației europene ca premise ale ideii de unitate europeană*, în *Analele Universității Româno-Germane din Sibiu*, nr. 3/2004: „Spațiul european, leagăn al uneia din marile civilizații ale lumii, s-a confruntat cu ideea de unitate chiar din perioada antichității, când Roma, prin campaniile sale militare,

Rațiunea unei astfel de cercetări atât de profunde se găsește în faptul că, independent de voința, pe care în mod individual ne-o exprimăm, suntem contemporanii punerii în aplicare a unei idei de foarte multă vreme apărute, iar nevoia de cunoaștere este cu atât mai mare cu cât prezența noastră în marea familie numită Uniunea Europeană este o realitate de la 1 ianuarie 2007, în același sens, parafrazând cotidianul belgian „*Le soir*”, numărul apărut în data de 30 aprilie 2004, la „1 ianuarie 2007 vom fi 27!”⁵. Începând cu această dată, potrivit calendarului comun stabilit, țara noastră se numără printre statele membre ale Uniunii Europene – forma cea mai avansată a construcției europene, construcție care a apărut din dorința oamenilor politici, vizionarii Jean Monnet, Robert Schuman⁶, Konrad Adenauer (pentru a-i aminti numai pe unii dintre ei), a căror dorință a fost aceea de a păstra pacea în Europa și de a asigura prosperitatea economică.

Retrospectiv privind, istoria Uniunii Europene începe după cel de-al doilea război mondial, când „pentru Europa se deschide (...) epoca realizărilor efective”⁷, odată cu înființarea mai multor organizații internaționale, de cooperare în diferite domenii, între statele europene.

Astfel, la 17 martie 1948, Belgia, Franța, Luxemburg, Olanda și Regatul Unit au semnat Tratatul de la Bruxelles care a pus bazele Organizației Tratatului de la Bruxelles⁸. La 23 octombrie 1954, Tratatul de la Bruxelles a fost modificat pentru a include, printre membrii organizației, alte două state, și anume Republica Federală Germania și Italia, moment de la care putem vorbi de constituirea Uniunii Europei

---

se pare că urmărea un asemenea deziderat”. În continuare arată că „Europa, prințesa mitologică, frumoasa fiică a regelui Agenor (Regele Tirului, în antica Fenicie) a fost și ea obiect de dispută cauzată de frumusețe. Chiar Zeus, îndrăgostit de ea, a răpit-o și a dus-o în Creta (aici, Europa a născut pe Minos, Radamante și Sarpedon), iar chipul ei pictat a înfrumusețat multe din palatele Antichității. Creștinii sunt cei care, mai târziu, au delimitat mai precis continentul european, dându-i acest nume princiar (Cartea Genezei, cf. Sf. Ieronim și Sf. Ambrosie, sec. IV – fiii lui Noe primesc în stăpânire câte un teritoriu: Sem, fiul cel mare, primește Asia, al doilea fiu – Ham, primește Africa, iar Iafet, al treilea fiu, primește Europa)”.

⁵ „A minuit, nous serons 25!” - La miezul nopții vom fi 25! – „*Le soir*”, 30 aprilie 2004. Remarca are în vedere extinderea Uniunii Europene care a avut loc la 1 mai 2004.

⁶ A se vedea **Robert Schuman**, *Pentru Europa*, Editura Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, București, 2003.

⁷ **Charles Zorgbibe**, *op. cit.*, pag. 10.

⁸ Potrivit *** „*What is WEU today?*”, http://www.weu.int/WEU_today1.pdf, accesat la 10.04.2016.

Occidentale (UEO)⁹. Obiectivele UEO erau menționate chiar în preambulul Tratatului, și anume: asistență reciprocă de rezistență împotriva oricărei agresiuni, pe de o parte, și promovarea unității și încurajarea integrării progresive a Europei, pe de altă parte. Însă, cele mai importate prevederi se găseau în cuprinsul art. V și VIII.3 și aveau în vedere următoarele: „în cazul în care oricare dintre Înaltele Părți Contractante ar face obiectul unui atac armat în Europa, celelalte Înalte Părți Contractante, în conformitate cu dispozițiile art. 51 din Carta Națiunilor Unite, vor oferi Părții atacate întregul ajutor militar, precum și orice altă asistență și alte tipuri de ajutor”¹⁰; „la cererea oricăreia dintre Înaltele Părți Contractante, Consiliul va fi convocat imediat pentru a permite consultarea cu privire la orice situație care ar putea constitui o amenințare la adresa păcii, în orice domeniu ar apărea această amenințare sau un pericol pentru stabilitatea economică”¹¹.

În noiembrie 1988, a fost semnat, de către statele membre ale UEO, un Protocol de aderare a Portugaliei și Spaniei. Procesul de ratificare s-a finalizat în martie 1990. Ulterior, în anul 1992 Protocolul a fost semnat și cu Grecia, iar din anul 1995, când s-a finalizat procesul de ratificare și cu acest stat, numărul statelor membre ale UEO s-a ridicat la 10.

Uniunea Europei Occidentale a fost prezentă în plan internațional, ca subiect de drept internațional, până în anul 2011, mai precis până în luna iunie a acestui an. Hotărârea de dizolvare a organizației este rezultatul evoluțiilor pe care aceasta le-a înregistrat în raport cu Uniunea Europeană și s-a concretizat odată cu ratificarea Tratatului de la Lisabona, în anul 2009, când, din dorința „de a reduce costurile de organizare considerate „redundante” în raport cu Uniunea Europeană, în general, și în special cu politica de securitate și apărare comună”¹². Prin urmare, cele zece state membre ale UEO au anunțat, la data de 31 martie 2010, dizolvarea organizației în iunie 2011. „În ceea ce privește clauza de asistență reciprocă din Tratatul de la Lisabona, ea a reînviat spiritul art. V din Tratatul de la Bruxelles modificat. În plus, Tratatul de la Lisabona a permis crearea unor grupuri interparlamentare

---

⁹ *Idem*.

¹⁰ Art. V.

¹¹ Art. VIII.3.

¹² *** „L'évolution de l'Union de l'Europe occidentale”, <http://www.cvce.eu/recherche/unit-content/-/unit/72d9869d-ff72-493e-a0e3-bedb3e671faa/df9eac4-4fe8-4ae1-af1e-3060f8031126>, accesat la 10 aprilie 2016.

ad-hoc, care pot juca același rol ca și UEO, dar, în prezent, la nivelul¹³ statelor membre ale Uniunii Europene.

La 16 aprilie 1948, a fost înființată Organizația pentru Cooperare Economică Europeană (OCEE) pentru punerea în aplicare a Planului Marshall, plan prin care Statele Unite ale Americii contribuiau, financiar, la reconstrucția economică a statelor europene implicate în cel de-al doilea război mondial. Succesul pe care l-a înregistrat OCEE a condus la dorința SUA și a Canadei de a se alătura celor 18 state europene membre ale OCEE, aspect care s-a concretizat prin semnarea, la 14 decembrie 1960, a Convenției prin care s-au pus bazele Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), organizație care a devenit o realitate odată cu intrarea în vigoare a Convenției, la 30 septembrie 1961¹⁴. În prezent, OCDE include 38¹⁵ de state membre din Europa, America de Nord și de Sud, precum și din zona Asia - Pacific¹⁶.

La data de 4 aprilie 1949, Belgia, Canada, Danemarca, Franța, Islanda, Italia, Luxemburg, Marea Britanie, Norvegia, Portugalia, Olanda și SUA au semnat, la Washington, un Tratat prin care s-a creat Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (OTAN/NATO¹⁷), organizație bazată, în special, pe asistența reciprocă în caz de agresiune a unuia dintre statele părți: „Părțile convin că un atac armat împotriva uneia sau mai multora dintre ele, în Europa sau în America de Nord, va fi considerat un atac împotriva tuturor și, în consecință, sunt de acord ca, dacă are loc un asemenea atac armat, fiecare dintre ele, în exercitarea

---

¹³ *Idem*.

¹⁴ Potrivit <http://www.oecd.org/fr/apropos/histoire/>, accesat la 10 aprilie 2016.

¹⁵ Potrivit <https://www.oecd.org/en/about/members-partners.html>, accesat la 26 ianuarie 2026.

¹⁶ La 25 ianuarie 2022, Consiliul OCDE a decis deschiderea discuțiilor de aderare cu cele 6 state, printre care și România. La reuniunea ministerială a Consiliului OCDE din luna iunie 2022, a fost adoptată Foaia de parcurs pentru România. Pe durata procesului de aderare, România este evaluată de 25 de comitete sectoriale și trebuie să internalizeze peste 270 de instrumente juridice ale OCDE la nivelul legislației, al politicilor și al practicilor interne. Până în prezent, România a obținut 19 avize formale (din 25), în domeniile: Înalții Funcționari pentru Buget; Politica de Dezvoltare Regională; Industria Siderurgică; Industria Construcțiilor Navale; Politicile de Concurență; Politica Digitală; Protecția Consumatorului; Educația; Afacerile Sociale, Munca și Ocuparea Forței de Muncă; Politica de Reglementare; Sănătatea; Pescuitul; Guvernanța Corporativă; Agricultură; Știința și Tehnologia; Statistica; Combaterea Mitei în Operațiunile Economice Internaționale; Produsele Chimice și Biotehnologie; Mediul (potrivit <https://www.mae.ro/node/51982>, accesat la 26 ianuarie 2026).

¹⁷ North Atlantic Treaty Organization.

dreptului la auto-apărare individuală sau colectivă recunoscut prin art. 51 din Carta Națiunilor Unite, va sprijini Partea sau Părțile atacate prin desfășurarea imediată, individual sau de comun acord cu celelalte Părți, a oricărei acțiuni pe care o consideră necesară, inclusiv folosirea forței armate, pentru restabilirea și menținerea securității zonei Nord-Atlantice”. „Sistemul de apărare instituit prin Tratat este unul regional, ceea ce înseamnă că el tinde să protejeze o regiune a lumii, și anume zona Atlanticului. Inițial, această zona era una occidentală, care cuprindea state din America de Nord și un stat fondator, Italia, care nu are ieșire la oceanul Atlantic. Prin aderarea și a altor state, pe baza unei proceduri prevăzută la art. 10, care cere unanimitatea statelor membre pentru ca un nou stat să adere la Tratat, zona NATO a fost extinsă”¹⁸, astfel încât, în prezent Organizația numără 32 de state.

La data 5 mai 1949¹⁹, a fost înființată, odată cu semnarea, la Londra, a Statutului Consiliului Europei, „prima organizație interguvernamentală europeană postbelică, (...), ca organism european de promovare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, a valorilor democratice”²⁰. În prezent, 46 de state membre²¹ ale Consiliului Europei colaborează la nivel interguvernamental, „în toate domeniile de interes ale societății europene (cu excepția celor legate de apărare) și anume: cooperare juridică, în domeniul mijloacelor de informare în masă, în educație, cultură, patrimoniu, tineret și sport, probleme sociale și economice, puteri locale și regionale, protecția mediului etc.”²².

Raportat la acest ansamblu, constituit, inițial, de către statele Europei Occidentale, în Est statele europene s-au organizat în domeniul economic, dar și în materie militară. Astfel, la 14 decembrie 1959, Albania, Bulgaria, Cehoslovacia, Polonia, Republica Democrată Germania, România, Ungaria și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste au semnat Statutul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (CAER). Scopul declarat al CAER, potrivit art. 1 din Statut, era acela de a contribui, „prin unirea și coordonarea eforturilor țărilor-membre (...), la

---

¹⁸ **Natacha Vigne**, „*Les institutions européennes*”, Elippses, Paris, 1997, pag. 50.

¹⁹ Intrat în vigoare la 3 august 1949.

²⁰ <http://www.mae.ro/taxonomy/term/356/1>, accesat la 26 ianuarie 2026.

²¹ La data de 16 martie 2022, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a adoptat o decizie prin care Federația Rusă a încetat să mai fie membră a organizației, după 26 de ani de apartenență. Decizia a fost adoptată în contextul procedurii declanșate în temeiul art. 8 din Statutul Consiliului Europei (Rezoluția CM/Res(2022)2).

²² <http://www.mae.ro/node/1577>, accesat la 26 ianuarie 2026.

dezvoltarea planificată a economiei naționale, la accelerarea progresului economic și tehnic în aceste țări, la ridicarea nivelului industrializării țărilor cu o industrie mai puțin dezvoltată, la creșterea continuă a productivității muncii și ridicarea neîncetată a bunăstării popoarelor țărilor-membre". Urmare a schimbărilor politice intervenite în Europa în anii 1989 și 1990, CAER s-a autodesființat în anul 1991. Pe lângă cooperarea în domeniul economic, statele din Europa de Est s-au organizat și în materie militară, prin semnarea, la 14 mai 1955²³, a Tratatului de prietenie, colaborare și asistență reciprocă între Albania, Bulgaria, Cehoslovacia, Polonia, România, Ungaria și Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice, cunoscut sub denumirea de Pactul de la Varșovia. Pactul și-a încetat efectele la data de 3 martie 1991.

Organizațiilor de cooperare li se adaugă, începând cu anii '50, organizații mai restrânse, de integrare, și anume *Comunitățile Europene*.

Secțiunea a II-a

Constituirea Comunităților Europene

1. Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO²⁴)

Prima Comunitate Europeană, cea a Cărbunelui și Oțelului, a apărut după cel de-al doilea război mondial, pe fondul rivalităților, încă prezente, între statele europene participante la conflagrație, în special al celor dintre Franța și Germania. În acest context, Jean Monnet, propunea plasarea întregii producții germano-franceze de cărbune și oțel sub o Înalță Autoritate.

La data de 9 mai 1950, Robert Schuman, ministrul afacerilor externe din Franța, a prezentat Declarația care îi poartă numele, Declarație inspirată de ideea lui Jean Monnet, și care propunea²⁵:

- alăturarea națiunilor europene pentru eliminarea opoziției seculare dintre Franța și Germania;

---

²³ Tratatul a intrat în vigoare la 6 iunie 1955.

²⁴ În limba franceză – *La Communauté européenne du charbon et de l'acier - CECA*.

²⁵ Extrase din Declarația Schuman.

- „producția franco-germană de cărbune și oțel să fie plasată sub o Înalță Autoritate comună, în cadrul unei organizații deschise și altor state europene”;

- „înființarea acestei uniuni de producție puternice, deschisă tuturor țărilor care doresc să colaboreze, va pune bazele reale ale unificării economice, angajându-se să le furnizeze tuturor țărilor membre elementele principale ale producției industriale, în condiții egale”;

- „prin punerea în comun a producției de bază și prin instituirea unei Înalte Autorități comune, ale cărei decizii vor reuni Franța, Germania și alte state membre, se dorește să se ajungă la stabilirea primelor baze concrete ale unei federații europene, indispensabilă pentru menținerea păcii”;

- „sarcina pe care o va avea de îndeplinit Înalta Autoritate comună va fi de a asigura, în cel mai scurt timp posibil, modernizarea producției și îmbunătățirea calității acesteia și

- „în exercitarea funcțiilor sale, Înalta Autoritate comună va lua în considerare puterea conferită de Autoritatea Internațională a Ruhrului și obligațiile de orice natură impuse Germaniei, atâta timp cât acestea rămân în vigoare”.

Concret, prin intermediul Declarației:

- se propunea înființarea unei piețe comune a cărbunelui și oțelului („punerea în comun a producțiilor de cărbune și oțel”), care să fie condusă potrivit metodelor supranaționale („prin punerea în comun a producției de bază și prin instituirea unei Înalte Autorități, ale cărei decizii vor reuni Franța, Germania și alte state membre, această propunere va conduce la stabilirea primelor baze concrete ale unei federații europene, indispensabilă pentru menținerea păcii”);

- se dorea realizarea unei solidarități sectoriale, în special în domeniul economic („punerea în comun a producțiilor de cărbune și oțel va asigura imediat stabilirea unor baze comune de dezvoltare economică”), în defavoarea unificării politice („înființarea acestei unități de producție puternice, deschisă tuturor țărilor care doresc să colaboreze, va pune bazele reale ale unificării economice”) și

- se urmărea evitarea unei noi conflagrații mondiale („solidaritatea de producție, astfel stabilită, va demonstra că orice război între Franța

și Germania devine nu numai inimaginabil, ci și imposibil din punct de vedere material”), prin realizarea unui control internațional asupra ramurilor de bază ale industriei de armament („punerea în comun a producțiilor de cărbune și oțel (...) va schimba destinele acelor regiuni care s-au dedicat în trecut fabricării muniției de război”), și anume cărbunele și oțelul, prin intermediul unui tratat inviolabil („principiile și acțiunile esențiale (...) vor face obiectul unui tratat semnat între state și înaintat spre ratificare parlamentelor din fiecare țară. Negocierile (...) se vor desfășura cu ajutorul unui arbitru numit de comun acord. Acesta va avea sarcina de a se asigura că acordurile convenite corespund principiilor enunțate și, în cazul în care se ajunge la un impas, va decide ce soluție urmează să fie adoptată”).

Ideea prezentată de către Schuman a fost acceptată de Germania, Italia, Belgia, Olanda și Luxemburg, astfel încât la 18 aprilie 1951, la Paris, reprezentanții acestor state, la care se adaugă cel al Franței, au semnat Tratatul de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului. Tratatul a intrat în vigoare la 23 iulie 1952; la aceeași dată, Înalta Autoritate, cu sediul la Luxemburg, prezidată de Jean Monnet, și-a început activitatea.

Fiind încheiat pentru o perioadă de 50 de ani, acest Tratat a încetat să mai producă efecte la data de 23 iulie 2002 și, pe cale de consecință, Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului și-a încetat existența. Potrivit Deciziei Reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului²⁶, la 27 februarie 2002, „toate elementele patrimoniului activ și pasiv al CECO, așa cum există la 23 iulie 2002, sunt administrate de Comisia Europeană în numele statelor membre, începând cu 24 iulie 2002. Sub rezerva oricărei creșteri sau diminuări care poate să intervină ca urmare a operațiunilor de lichidare, valoarea netă a acestor elemente, așa cum apare în bilanțul CECO la 23 iulie 2002, este considerată ca patrimoniu destinat cercetării în sectoarele legate de industria cărbunelui și oțelului și denumit «CECO în lichidare». După închiderea lichidării, patrimoniul este denumit «Bunuri ale Fondului de cercetare a cărbunelui și oțelului»²⁷.

---

²⁶ Decizia Reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în Consiliul din 27 februarie 2002 cu privire la consecințele financiare ale expirării Tratatului CECO și la Fondul de cercetare pentru cărbune și oțel (2002/234/CECO), publicată în JO L 79, 22.3.2002.

²⁷ Art. 1 din Decizia 2002/234/CECO.

2. Comunitatea Economică Europeană (CEE) și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (CEEA/Euratom)

În anul 1955, miniștrii de externe din Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg și Țările de Jos s-au întâlnit, la Messina, în cadrul unei Conferințe, pentru a discuta evoluția demersurilor, începute odată cu constituirea CECO, în vederea integrării, în contextul internațional specific acelei perioade (eșecul, din anul 1954, al planurilor de creare a unei Comunități Europene de Apărare și a unei Comunități Politice Europene). În cadrul Conferinței a fost constituit un comitet, alcătuit din reprezentanți guvernamentali, sub conducerea politicianului belgian Paul Henry Spaak, având drept misiune pe aceea de a elabora un raport „privind crearea pieței comune europene. În timpul Conferinței de la Messina, cele trei state Benelux au propus o relansare a integrării europene bazată pe o piață comună și integrare în sectorul transporturilor și al energiei atomice”²⁸.

Prezentat la 21 aprilie 1956, la Bruxelles, *Raportul Spaak* cuprindea 3 părți dedicate, după cum urmează:

A. Crearea unei piețe comune prin:

- fuziunea piețelor prin instituirea unei uniuni vamale ce presupune eliminarea drepturilor de vamă în interiorul pieței comune și stabilirea unei tarife vamale comune; controlul importurilor și al exporturilor și stabilirea unei piețe agricole comune;

- realizarea unei politici a pieței comune prin instituirea unor reguli concurențiale aplicabile întreprinderilor și care să reglementeze ajutoarele de stat; corectarea distorsiunilor existente și apropierea legislațiilor statelor; crearea unei politici a transporturilor și stabilirea unor tarife în domeniu; reglementarea balanței plăților și

- dezvoltarea și utilizarea deplină a resurselor europene prin instituirea unui fond de investiții, respectiv realizarea liberei circulații a lucrătorilor și capitalurilor.

---

²⁸ *** „Paul-Henri Spaak: vizionarul european cu abilități de convingere”, https://european-union.europa.eu/document/download/951d0b48-896a-4b11-aa21-a36564a5a746_ro?filename=eu-pioneers-paul-henri-spaak_ro.pdf, accesat la 26 ianuarie 2026.

B. Crearea Euratom astfel:

- dezvoltarea cercetării și a schimburilor de informații;
- stabilirea unor norme privind controlul de securitate;
- dezvoltarea investițiilor și a instalațiilor comune;
- aprovizionarea cu minerale și combustibili nucleari;
- instituirea unei piețe comune a industriei nucleare și
- reglementări în materie instituțională.

C. Înființarea sectoarelor de acțiune de urgență, și anume: energia, transporturile aeriene, poșta și telecomunicațiile.

Prin urmare, se poate observa faptul că Raportul avea drept temă principală instituirea a două organizații internaționale, după modelul CECO: pe de o parte, o organizație economică generală și, pe de altă parte, o organizație în domeniul utilizării pașnice a energiei atomice. Astfel, „Raportul Spaak” a stat la baza conferinței interguvernamentale din 1956 privind piața comună și Euratom și a condus la redactarea Tratatelor de la Roma, semnate la 25 martie 1957, prin care se instituiau: o Comunitate Economică Europeană și o Comunitate europeană a Energiei Atomice. În aceeași zi cu semnarea Tratatelor de la Roma, a fost semnată și Convenția cu privire la instituțiile comune (Adunarea Parlamentară Comună și Curtea de Justiție a Comunităților Europene).

Tratatul a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1958. Noile Comunități se înscriau pe calea unei „uniuni din ce în ce mai strânse între popoarele europene”, evocată în preambulul Tratatului de instituire a Comunității Economice Europene.

3. Instituțiile Comunităților Europene

Pentru a exista și pentru a funcționa, cele trei Comunități Europene au avut, la început, instituții și organe proprii, în cele mai importante domenii de interes.

Tratatul de la Paris conferea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului o structură instituțională proprie, originală. Astfel, regăsim, după cum urmează:

- Înalta Autoritate – instituție independentă, supranațională, ce reprezintă interesele CECO;
- Consiliul Special de Miniștri – instituție interguvernamentală care apără interesele statelor membre;
- Adunarea Comună – reprezintă interesele popoarelor statelor membre (ale cetățenilor) și
- Curtea de Justiție – instituție jurisdicțională, care contribuia la aplicarea uniformă a normelor juridice ale CECO.

Tratatele de la Roma înființează, fiecare, pentru organizația pe care o instituie, câte un sistem instituțional propriu. Astfel, art. 7 din cele două Tratatate înființează următoarele instituții:

- câte o Comisie – instituții având atribuții executive;
- câte un Consiliu – instituții legislative;
- câte o Adunare – instituții cu atribuții de control politic și
- câte o Curte de Justiție – având competențe în domeniul jurisdicțional.

Repartizarea responsabilităților între cele 4 instituții nu se suprapune schemei moștenite de la Montesquieu, schemă conform căreia Parlamentul este legislativul, Guvernul este executivul, judecătorii exercită puterea jurisdicțională. Originalitatea sistemului instituțional al Comunităților Europene constă în faptul că, alături de cele 3 „puteri din stat”, întâlnim, în același plan, și instituția având atribuții de control, și anume: Adunarea Comună – pentru CECO și Adunarea – pentru CEE și tot o Adunare pentru Euratom.

Odată cu semnarea Tratatelor de la Roma, a fost semnată, după cum am menționat, și Convenția cu privire la unele instituții comune. Astfel, Convenția din 25 martie 1957, anexată Tratatului de instituire a CEE, a înființat câte o singură instituție pentru cele trei Comunități în domeniul jurisdicțional, și anume Curtea de Justiție²⁹ a Comunităților

---

²⁹ Art. 3 din Declarație: „Competențele pe care Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, pe de o parte, și Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice, pe de altă parte, le atribuie Curții de Justiție, sunt exercitate, în condițiile prevăzute de aceste Tratatate, de către o Curte de Justiție unică, compusă și desemnată așa cum este prevăzut în art. 165 la 167 din Tratatul de instituire a Comunității Economice